

Tulipa ryssittyä

Matkailuvaunun ja matkailuauton parivertailu kuulostaa hyvältä juttuidealta. Ajaminen talvisen Neuvostoliiton läpi antoi omat lisämausteensa artikkeliin. Reissusta jäi kaalisopan makuiset muistot.

Kimmo Kienanen, kuvat alkuperäisestä jutusta

Matkailu Neuvostoliittoon ja yleensäkin Itä-Eurooppaan oli vuonna 1987 hankalaa ja harvojen herkkua. Neukkulussa alkanut perestroika oli varovainen avaus avoimuuteen, joten odotettavissa olisi automatkailun kasvua Itä-Eurooppaan.

Tuulilasi halusi tietenkin olla ensimmäisenä raportoimassa tästä ihanuudesta, ja toimituspäällikkö **Antti Räsänen** ideoi juttumatkan Neuvostoliittoon. Reissu oli tarkoitus tehdä sekä matkailuautolla että -vaunulla. Näin saisimme ensikäden tietoa itäblokin tarjoamista leirintäalueiden palveluista ja tasosta. Samalla tulisi tutkittua, kumpi olisi järkevämpi väline askeettisiin olosuhteisiin. Vaikeudet

Suomen paukkupakkasissa olivat pientä esimakua siitä, mitä tuleman piti.

Kulkuneuvoja oli siis kaksi: Matkaajan valmistama pieni matkailuauto, joka oli tehty Volkswagen Transporterin alustalle, sekä Soliferin matkailuvaunu, jonka vetäjäksi hankittiin VW Golf. Jutun piti ilmestyä sopivasti matkailukauden alkuun maaliskuun numeroon, jotta itämatkailusta kiinnostuneet saisivat riittävästi aikaa suunnitella kesän kulkemisia. Meidän tuli laittautua matkaan jo helmikuun alussa, joten matkavalmistelut piti aloittaa heti uuden vuoden jälkeen.

Byrokratian vastaisku

Suunnitelmassa oli tehdä Itämeren kierros: reitti suuntaisi Suo-

men itärajalta Leningradiin ja sieltä suoraan Baltian maiden kautta Puolaan, Saksaan ja edelleen Pohjoismaiden kautta kotiin. Via Balticaa ei vielä saanut käyttää turistimatkoilla, eikä turisteja yleensäkään päästetty kulkemaan missä tahansa. Niinpä meille annettiin lupapaperit reitille Leningrad–Novgorod–Kalinin–Moskova–Smolensk–Minsk–Brest.

Puolan rajan ylityksen jälkeen kulkeminen oli autoturistien omalla vastuulla, mikä merkitsi vapaata liikkumista. Neuvostoliitossa sai ajaa vain 500 km päivässä, jotta matkaajat ehtisivät kunnolla syventyä maan matkailu- ja kulttuuritarjontaan sekä kansalaisiin. Heitä meidän matkallamme edusti lähinnä maantiepoliisi eli GAI.

Leirintäalueet eivät olleet auki

talvella, joten huolimatta mukana kulkevasta omasta majoituskapasiteetista meidän oli pakko varata myös hotellit jokaiseen yöpymiskaupunkiin. Autoihin oli asennettu LA-puhelimet, joiden käyttöön hankimme käyttöluvut jokaisesta kauttakulkumaasta. Neuvostoliiton viisumia ja hotellivaroja emme saaneet vahvistettua ennen puhelinelupien käyttö päätöstyönä, joten byrokratiaan varattu käsitteilykuukausi kului lähes päivälleen. Puhelimien käyttöluvia ei myönnetty, mutta onneksi viisumit ja hotellit järjestyivät lähtöä edeltävänä päivänä.

Ahdistus alkaa

Vuosi 1987 alkoi normaalisti, mutta helmikuussa saapuivat ennätyspakkaset. Lapin Naruskasta ra-

portoitiin yli viidenkymmenen miinusasteista, ja eteläskin mittari laski neljäkymppin lukemiin.

Lähtöaamuna olimme varhain liikkeellä, ja tankkasimme menopelit Suomen puolella rajalla Vaalimaan TB:llä. Huoltoaseman omistaja opasti meitä venäläisiin talvisiin tankkausrituaaleihin. Ensimmäinen naftalitra kannattaa roiskaista huoltoaseman pihalle, jotta voi varmistua polttoaineen talvilaadusta!

Rajalla oli hiljaista molemmin puolin, joten pääsimme Suomen puolella jatkamaan muutamassa minuutissa, ja Neuvostoliiton puolella muutamassa tunnissa. Sitä ennen molemmat ajoneuvot oli purettu mahdollisuuksien mukaan sieltä, mistä vain ruuvaamalla osat irtosivat. Tarkastustyön laatu varmistettiin usean erillisen työprikaatin voimin, ja meidän tehtäväksemme jäi vain auton osien kokoaminen ja siivoaminen. Viranomaiset olivat aggressiivisia ja kylmäkiskoisia – lähes vihamielisiä. Vaukelmat rajamuodollisuuksista olivat kuin huonosta elokuvasta, mutta vuosien kuluttua ja pitkän psykoterapian jälkeen niille pystyy jo nauramaan.

Matka Moskovaan kesti neljä päivää, ja väliin jäivät muistot kolmen kaupungin yöelämästä. Tuota elämää etsittiin paikallisten taksien opastuksella, mutta jostain syystä sitä löytyi aina pelkätään omasta Inturist-hotellista. Ikävyyttävään tylsä ilta-elämä jatkui Moskovaan asti, jossa meno vaihtui rennommaksi.

Matkan varrella oli säännöllisin välein maantiepoliisin valvontatorneja, joissa majoilevat viranhaltijat satunnaisesti pysäyttelivät turisteja tutustuakseen länsimaiseen ajokalustoon tai muuten vain piristääkseen päiväänsä. Olennaista maantiepoliisin työssä oli ottaa yhteyttä radiopuhelimella seuraavaan valvontapisteseen ja ilmoittaa saapuvista vieraista. Poikkeaminen pääteiltä kyläteille oli ankarasti kielletty, ja tätä valvottiin tarkan kirjanpidon ja kellon avulla.

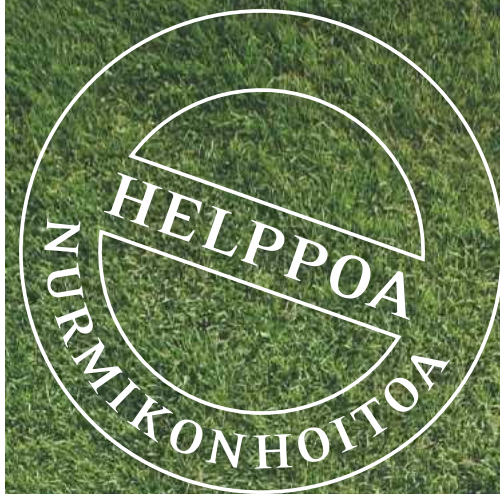
Moskovaan saapuessamme meidät pysäytettiin, ja poliisin pääpamppu huusi selkokielisellä venäjällä naama tulipunaisena, että missä herrat

ovat oikein viipyneet. Selitykset ruuanlaitosta parkkipaikalla eivät vakuuttaneet, kunnes hain Transpordellin (joksi matkailuautomme oli ristitty) tiskialtaasta näytille kattilan ruuanjätteineen sekä likaiset lautaset.

Pimeitä puuhia

Moskovan hotelli sijaitsi kehätien ulkopuolella kaukana keskustasta. Majoituimme ilta- ja aamukokoukseen, ja pyysimme hotellin vastaanottotiskin takana puuhastelevaa neitokaista tilaamaan taksin keskustaan. Lakoninen vastaus kuulosi aidosti venäläiseltä: kestää kaksi tuntia. Mutta miksi ette mene omalla autolla, hän jatkoi samaan hengenvetoon.

Selitin, että tarkoitus on myös hieman juhlaa. Neiti vastasi, etteihän se ajamista haittaa! Hetken tuumailun jälkeen lähdimme Transpordellilla kohti Moskovan kirkkai- lla hohtavia valojoita. Pysäköimme matkailuvaunun Punaisen Torin laitamille, paikallisen hotellin parkkipaikalle. ►►►

Hotellissa saimme täydestä salista pöydän kahden virolaisen kaverin, Taiston ja Tarmon kanssa. Pojat olivat ostaneet 25 ruplan lennon Tallinnasta ja tulleet pääkaupunkiin sikailemaan suomalaistuksella. Pojilla oli vauhti päällä, ja vaihdoimme heille dollareita rupliin asevelihintaan. Illalliseksi nautimme kaviaaria ja venäläistä kuivaa samppanjaa, mikä oli jo aiemmin testattu toimivaksi yhdistelmäksi. Ruokalistahan oli muuten vähintään outo ja epäilyttävä.

Saimme uusia ystäviä nopeasti, sillä venäläiset ovat tunnetusti ystävällistä ja rauhaa rakastavaa kansaa. Lähdimme pilkun jälkeen jatkoille uusien ystävien kanssa, ja Taisto ja Tarmo jäivät kinastelemaan eteiseen. Ajoimme kahdella autolla – Ladalla ja Volgalla – jonkin Moskovan periferiaan.

Lyhyen ranskalaisen visiitin jälkeen palasimme Moskovan keskustaan samoilla kulkupeleillä. Punaisella Torilla etsimme uutta menopaikkaa, kun Antti kalpeana huomasi lompakkonsa kadonneen. Onneksi hänellä oli tapana kuljettaa rahaa mukanaan vain päiväkäytön verran...

Päädyimme illan alkupisteensä toimineeseen ravintolaan, jonka ovet olivat yllättäen auki. Eteinen oli puolihämärä ja muuten tyhjä, mutta Tarmo nukkui vaatesäiliön edessä tuolilla. Herätysyritykset olivat turhia, joten nostimme Eestin pojan jatkamaan hyvin ansaittua unta natriikkaan. Uusi menomesta löytyi helposti, mutta lompakon häviäminen latisti tunnelmaa, joten lähdimme suosiolla kävelemään he-

ti valomerkin jälkeen kohti matkailuautoa.

Heräsin aamuhämärissä vilun tunteeseen – kaasu oli loppunut lämmityslaitteesta. Ryömin syvemmälle makuupussiin, mutta Antti lähti reippaasti ulos vaihtamaan uutta kaasupulloa. Tullessaan sisään hän kertoi kansalaisten jo vaeltavan sankkoina joukkoina sorvin ääreen. Olivat kuulemma hieman hämmästelleet alusasujen pukeutunutta turistia pikkupakkasessa. Siperia opettaa, joten ei syytä hämmästyksen...

Lopullinen herääminen tapahtui olosuhteista johtuen ja varmuuden vuoksi vasta lähempänä puoltapäivää. Ajoimme hotelliin, jossa oltiin aidosti huolestuttu kadonneista vieraista. Onneksi eivät olleet ehtineet vielä hälyttää viranomaisia, vaikka käsi oli jo ollut puhelimen valintakiekkolla. Visa-kortin mitätöinti onnistui puhelinsoitolla, kunhan vapaa puhelinlinja lopulta oli käytettävissä – eli vapaa nauhuri oli ehditty kytkeä.

Naftapulaa

Matka jatkui kohti Smolenskia. LA-puhelimet eivät enää pelittäneet, sillä Moskovassa oli toisen piiska-antenni varastettu parempaan käyttöön. Koko matkan ajan olimme vaikeuksissa polttoaineen saannin kanssa. Polttoaine, samoin

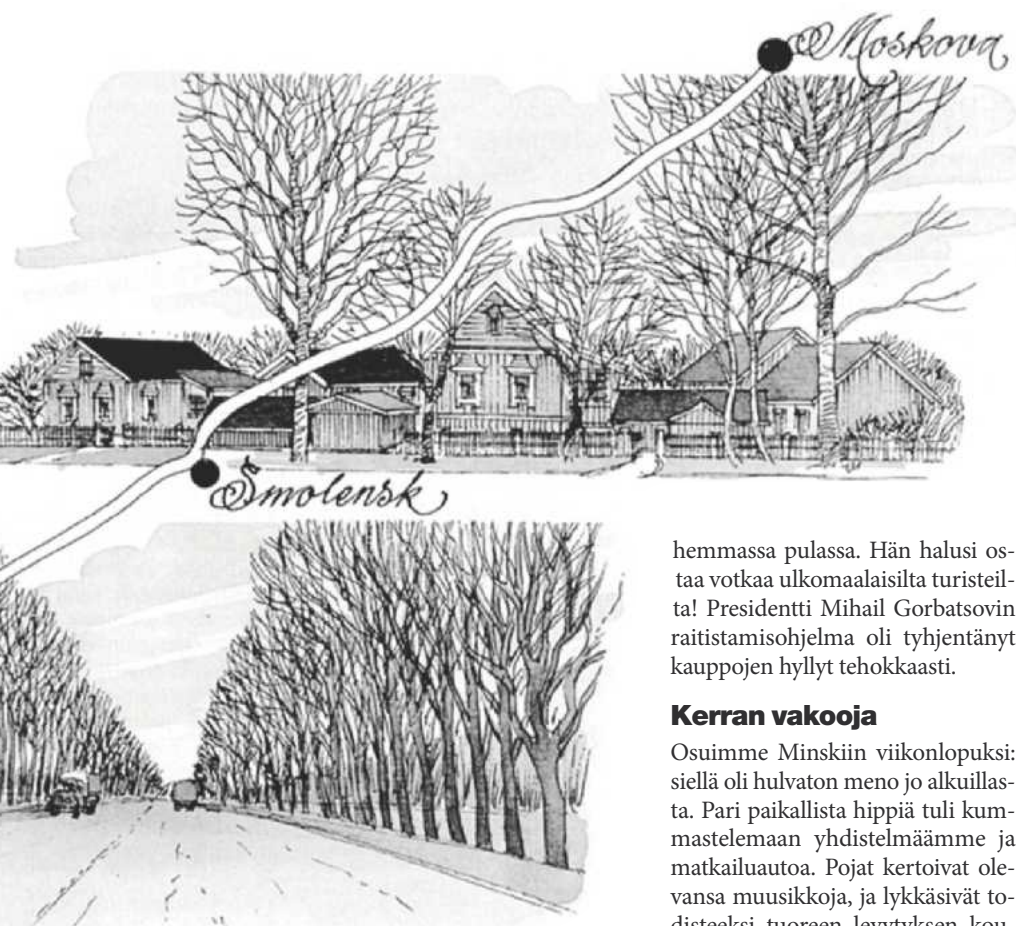

kuin peruselintarvikkeet ja -kultustavara, oli naurettavan halpaa, mutta länsimaiselta turistilta otettiin liiat rahat pois: polttoaineen ostoon tarvittiin ostokuponkeja eli talonkeja. Valitettavasti näin alkuvuodesta niitä ei oltu ehditty painaa, joten turisteille oli annettu oikeus ostaa polttoainetta ilman talonkeja, ruplilla. Tieto tästä ei ollut kiirinyt bensa-asemille, joten useimmiten meille myytiin vain ei-oota.

Polttoaineasemat toimivat yleensä itsepalveluperiaatteella: ensin mentiin kassalle maksamaan tarvittava määrä polttoainetta. Tarve oli syytä arvioida tarkkaan, sillä tilattu määrä tuli

**Naftaa sai kupongeilla,
joita ei oltu ehditty painaa**

takuuvarmasti – mahtuipa se tankkiin tai ei. Niinpä jakelukentät olivat siivottomassa kunnossa.

Smolenskia lähestyttäessä polttoaineasemat harvenivat samaa tahtia kuin ajoneuvojemme tankit tyhjenivät. Kaikilla asemilla ei ollut dieseliä, mutta lopulta löysimme sopivan jakelupisteen. Vanha rouva kassalla ei kuitenkaan uskaltanut myydä turisteille naffaa ilman talonkeja, vaan kehotti menemään lähimpään motelliin ostamaan niitä. Selityksemme painamattomista talongeista kaikuivat kuuroille korville. Lopulta rouva taipui ja antoi meille luvan tankata täyteen. Rahaa hän ei uskaltanut ottaa, ei ruplia eikä dollareita. Hän teki selittävän eleen vetämällä sormellaan kaulan poikki.

Samalla huoltoasemalla sattui toinenkin erikoinen tapaus: auton ikkunaan koputti mies, joka kysyi jotain ostettavaa. Ensin kuvittelin hänen haluavan länsimaisia savukkeita, mutta lopulta selvisi, että mies oli pa-

hemmassa pulassa. Hän halusi ostaa votkaa ulkomaalaisilta turisteilta! Presidentti Mihail Gorbatsovin raitistamisohjelma oli tyhjentänyt kauppojen hyllyt tehokkaasti.

Kerran vakooja

Osuimme Minskiin viikonlopuksi: siellä oli hulvaton meno jo alkuillasta. Pari paikallista hippiä tuli kummastelemaan yhdistelmäämme ja matkailuautoa. Pojat kertoivat olevansa muusikkoja, ja lykkäsivät todisteeksi tuoreen levytyksen kouraan. Tuo levy on vieläkin kuuntelematta, mutta hyvässä tallessa.

Nautimme illallista vanhan kaavan mukaan paikallisessa ravintolassa, jossa oli tyttöporukka viettämässä synttäreitä. Jostain kumman syystä he luulivat meitä parikymmentä vuotta aiemmin lopetetun Beatles-bändin jäseniksi. No, olimmehan suunnilleen oikean ikäisiä, joten emme halunneet särkeä illuusiota.

Aamulla ajoimme Brestiin, joka ennen tunnettiin nimellä Brest Litovsk. Kyseenalaiset ylinopeussakot pystyi maksamaan Saksan markoilla, mutta todisteita tai kuittia rikkeestä emme saaneet. Olimme jo tottuneet rentoon ja kiireettömään neukkumenuon, joten oli aika ►►►

NURMIKON SYKSY™

Vielä vihreämpi ensi kesä. Auttaa nurmikkoa talvehtimaan ja voimaan hyvin myös ensi kesänä. Sirottele syksyn tulleen sellaisenaan nurmikolle. Pienenpienet, huomaamattomat GrowHow INVISIBLE™ rakeet eivät haittaa nurmikon käyttöä.

karistaa suomet silmiltä. Suunta-
simme autot Puolan tulliin, jos-
sa meidät otettiin lämpimästi vas-
taan. Autot ja vaunu ohjattiin läm-
pimään halliin ja minut kuulus-
teluhuoneeseen. Olin nimittäin
syyllistynyt rahan salakuljetuk-
seen: rintaskuun oli jäänyt tukku
Puolan zlotyjä muutamien kym-
menien nykysenttien arvosta. Tä-
mä antoi syyn tutkia taustoja.

Kuulustelija oli rajavartioase-
man päällikkö, eversti arvoltaan.
Hän käytti perinteisiä menetelmiä:
uhkailua, sovittelua ja taas aggres-
siivista uhkailua. Kuulustelun ai-
kana autot tutkittiin kissojen ja
koirien kanssa – heikoin tuloksin.
Tunnin kuluttua everstimme oli jo
lopen kyllästynyt juttuun ja kysyi
suoraan:

– En ymmärrä, mitä kaksi mies-
tä tekee täällä kahdella erilaisella
matkailuajoneuvolla keskellä tal-
vea. Kertokaa ystävällisesti nyt,
mitä te oikein teette täällä, niin
pääsette heti lähtemään!

Valitettavasti en voinut kertoa
olevamme lehtimiehiä, sillä sehän
oli neukkuoppien mukaan ensim-
mäinen vakoojan roolihahmo.
Kerroin vain olevamme innokkaita
karavaanareita ja matkustavam-
me paljon talvisin, kun aikaa on
silloin käytössä paremmin. Lopul-
ta hän päätti antaa meidän jatkaa
matkaa.

Aina vakooja

Puola oli jo ennestään tuttu paik-
ka, ja matkailu oli siellä helppoa ja
mukavaa vapaan kulkemisen an-
siosta. Liikenne oli nykyistä verk-
kaisempaa, ja siinä seassa kulki he-
vosvetoisia heinäkuormia. Varso-
van keskustassa majoituimme tut-
tuun hotelliin, ja siitä kivenheiton
päästä löysimme parkkipaikat yh-
distelmälle ja matkailuautolle.

Vietimme Puolassa kaksi päi-
vää – sopivaa hermolepoa

stressaavien rajamuodollisuuk-
sien jälkeen. Kolmantena päivä-
nä läpikulkuviiusumien voimassa-
olo loppui, ja matka jatkui Pozna-
nin kautta kohti sosialistista Itä-
Saksaa. Rajamuodollisuudet olivat
tiukat, ja rajavyöhyke tarkoin par-
tioitu. Jonottelua ja odottelua kes-
ti vajaan tunnin, ja lopulta olim-
me vastaamassa kirjallisiin kysy-
myksiin, joissa udeltiin kaikenlais-
ta tärkeää ja vähemmän tärkeää:
aseita, ammuksia, huumeita, kavi-
aaria, shampanjaa, koruja, radio-
laitteita. Eihän meillä mitään ollut,
joten ruksi ”nein”-ruutuun.

Seuraavaksi tuli jälleen tuttu ajo-
pelien yksityiskohtainen tarkastus.
Viranomaisen ilme synkeni, kun
hän näki mykän LA-puhelimen
kojetaulussa:

– Mikäs tämä sitten on?

Kerroin sen olevan tavallisen
yhteysradion, jota kaikki kansa-

laiset saavat Suomessa käyttää va-
paasti keskinäiseen yhteydenpi-
toon. Tarkastaja raapi laitteet ir-
ti, ja sanoin hänelle, että toisessa-
kin autossa on samanlainen: mi-
täs sitä yhdellä laitteella tekisi. Il-
me synkeni entisestään, ja hän
hävisi jonnekin syli täynnä radio-
puhelimiamme. Pitkähkön odo-
tuksen jälkeen minut vietiin jäl-
leen kuulusteluun, jonka sisältö –
kuten kuulustelijan puhetekniik-
ka ja äänenkäyttökin – oli jo tul-
lut tutuksi.

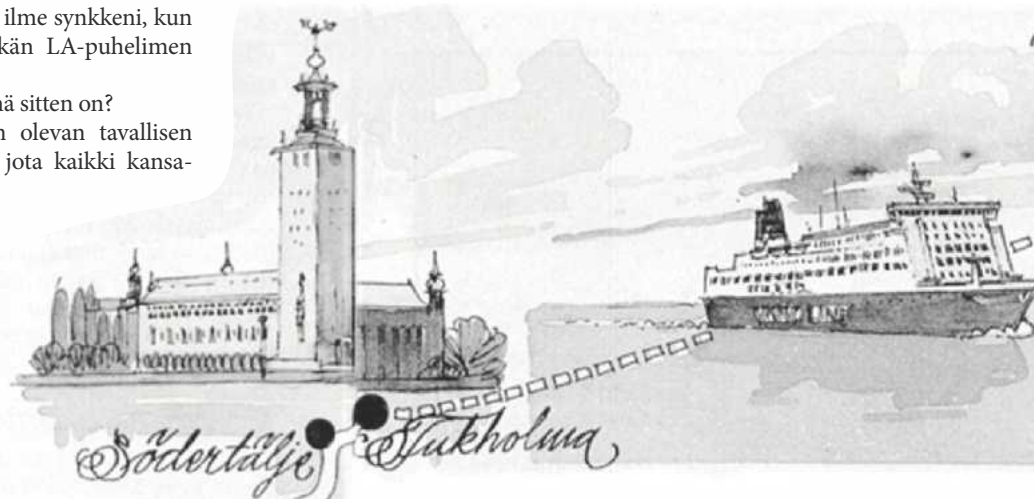
– Ajattelitteko, että teille voi tul-
la hankaluuksia tai ongelmia näi-

ongelmia näiden laitteiden takia
Itä-Saksassa?

Vastasin aina samalla taval-
la vilpittömän tyhmänä, ja leik-
kiä kesti puolisen tuntia, kunnes
kuulustelijakissa kyllästyi leikki-
mään hiirellä. Vielä puoli tuntia
odottelua, minkä jälkeen hän pa-
lasi laitteet muovikasseihin pa-
kattuna.

– Tässä ovat laitteet, ettekä saa
käyttää niitä Itä-Saksassa.

Lisäksi sain sakot, ja jouduin
maksamaan radiolaitteiden kulje-
tusluvan sekä viisumin Länsi-Ber-
liiniin.

Auto ohjattiin lämpimään halliin ja minut kuulusteluhuoneeseen

den laitteiden takia Itä-Saksassa?

– Kielsittekö näiden radiolait-
teiden hallussapidon, koska ajat-
telitte joutuvan pidätetyksi näi-
den takia?

Vastaukseni oli samalla lailla
ikävästyttävän yksitoikkoinen.

– En ajatellut tällaisten
kansanradiolaitteiden
olevan kiellettyjä kan-
sademokraattisessa
maassa.

– En muistanut
edes näiden laittei-
den olemassaoloa,
sitä paitsi toisesta
puuttuu antenni.

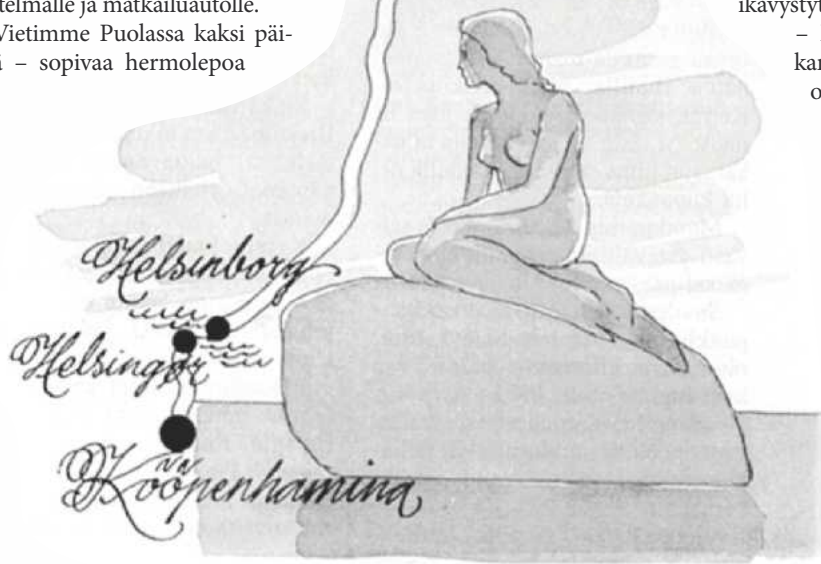
Kysymykset kier-
sivät kehää, ja aina
lopulta palattiin al-
kuruutuun:

– Ajattelitteko,
että teille voi tul-
la hankaluuksia tai

Vapaassa maailmassa

Länsi-Berliinin rajamuodollisuu-
det olivat pelkkää ajanvietettä, ja
pääsimme hetkeksi ajamaan va-
paassa maailmassa. Keskustaan
vievä reitti kulki muurin vieres-
sä. L-muotoisen risteyksen koh-
dalla kaikki ajoneuvot vilkuttivat
vasemmalle, mitä en ymmärtänyt
lainkaan. Kun tulimme lähemmäs
risteystä vilkuttamatta, muurissa
oleva portti aukeni kuin Molokin
kita. Löimme äkkiä vilkut vasem-
malle ja kaasun pohjaan. Kiitos,
tänään ei enää Itä-Saksaa!

Loppumatka olikin sitten yhtä
lomailua. Saksan, Tanskan ja Ruot-
sin läpiajoon kului oma aikansa,
mutta yöpyminen oli nyt helppoa:
oma tupa, oma lupa. Reissussa vie-
rähti kaikkiaan kaksi viikkoa, ja
ikävät muistot palasivat vielä pit-
kään yöuniin. Ei koskaan enää
Neuvostoliittoon!

Asiakaspalvelu:

Internet: www.a-lehdet.fi/asiakaspalvelu
Puhelin: (09) 759 6603 (ma - pe klo 8 - 16.30)
Faksi: (09) 7598 3600
Osoite: A-lehdet Oy, Asiakaspalvelu, 00081 A-lehdet

Maksuton tilausnumero: 0800-963 63 (24 tuntia/vrk, myös viikonloppuisin)

Automaattinen peruutus- ja osoitteenmuutosnumero:

0600-963 63 (0,98 €/min + pvm)

HUOM! AUTOMAATIN TOIMINNOT TILAUSNUMEROLLA:

Tilaukset ja osoitteenmuutokset tulevat voimaan 2-3 viikon kuluttua, peruutukset laskutuskauden loppuun.

Tilaushinnat:

määräaikaistilaus ■ 16 nroa (12 kk) 111,00 € ■ 8 nroa (6 kk) 55,00 €
kestotilaus ■ 16 nroa (12 kk) maksuvälein 99,00 € ■ 8 nroa (6 kk) maksuv. 53,00 €

- ulkomaisiin tilauksiin lisätään postimaksu.
- Ruotsiin tilattaessa hintoihin lisätään moms 6 %.

Virallinen osoitteenmuutos Postiin tai VTJ:lle päivittyy automaattisesti rekisteriimme.

PALVELUKORTTI

Tilausnumero (numerosaria lehden takakannen osoitetiedoissa)

[illegible]

- ☐ **Tilaan Tuulilasi-lehden** ☐ itselleni ☐ lahjaksi
☐ Kestotilauksena ☐ 12 kk ☐ 6 kk
☐ Määräaikaistilauksena ☐ 12 kk ☐ 6 kk
☐ **Muutan määräaikaisen tilaukseni kestotilaukseksi**
☐ **Irtisanon kestotilaukseni päättymään**
☐ laskutusjakson loppuun ☐ seuraavasta numerosta
☐ **Osoitteenmuutos** ☐ vakainainen __/__/200__ alkaen
☐ tilapäinen ajalle __/__/200__ - __/__/200__

Tilauksen maksajan Plussa-kortin numero

[illegible]

Plussaa kertyy kestopilauksista tilauksen maksajalle.

Lahiatilauksen saaja / Vanha osoite:

Etunimi:	Sukunimi:
Katuosoite:	
Postinumero:	Postitoimipaikka:
Sähköpostiosoite:	
Puhelin:	GSM:
Syntymävuosi:	

Tilauksen maksaja / Uusi osoite:

Etunimi:	Sukunimi:
Katuosoite:	
Postinumero:	Postitoimipaikka:
Sähköpostiosoite:	
Puhelin:	GSM:
Allekirjoitus:	
Syntymävuosi:	

- ☐ Osallistun A-lehdet Oy:n voimassa oleviin arvontoihin.
 Annan suostumuksen A-lehdille lähettää minulle tietoa tuotteistaan ja palveluistaan
☐ tekstiviestinä ☐ sähköpostitse.

Nimi- ja osoitetietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointitarkoituksiin henkilötietolain mukaisesti. Lisätietoja rekisteriselosteesta: www.a-lehdet.fi tai A-lehdet Oy, Risto Rytin tie 33, 00081 A-lehdet.

MTP 33P01

A-lehdet Oy
Tuulilasi
Asiakaspalvelu
00081 A-lehdet

Kirje-
posti-
merkki

**NURMIKON
6-MULTIPACK™**

Sisältää kaiken 40 m² nurmikon hoitoon. Nurmikon Kevät, Kesä, Syksy, Rakeinen nurmikkokalkki + Hoitava iSeed™. Aloita nurmikon hoito mihin vuodenaikaan hyvänsä.

